Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

13 päivänä joulukuuta 2012*

Työntekijöiden vapaa liikkuvuus — SEUT 45 artikla — Ikääntyvien työttömien ja pitkäaikaistyöttömien työllistämistuki — Edellytyksenä rekisteröityminen kansallisen työvoimaviranomaisen työvoimatoimistossa — Asuinpaikkaa koskeva edellytys — Rajoitus — Perustelut

Asiassa C-379/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour administrative (Luxemburg) on esittänyt 14.7.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 18.7.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Caves Krier Frères Sàrl

vastaan

Directeur de l'Administration de l'emploi,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit A. Rosas, joka hoitaa toisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh (esittelevä tuomari), A. Arabadjiev ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

ottaen huomioon kirjallisen käsittelyn ja 21.6.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Caves Krier Frères Sàrl, edustajanaan avocat M. Mailliet,

— Luxemburgin hallitus, asiamiehenään C. Schiltz, avustajinaan avocat G. Pierret ja avocat S. Coï,

— Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja D. Hadroušek,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Puolan hallitus, asiamiehinään M. Szpunar ja B. Majczyna,

— Euroopan komissio, asiamiehenään G. Rozet,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

kuultuaan julkisasiamiehen 27.9.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 21 ja SEUT 45 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Caves Krier Frères Sàrl (jäljempänä Caves Krier) ja Administration de l'emploi (Luxemburgin työvoimaviranomainen, jäljempänä ADEM) ja jossa on kyse ikääntyvien työttömien tai pitkäaikaistyöttömien työllistämistuen epäämisestä.

Luxemburgin oikeussäännöt

3 Työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Työllisyysrahastosta korvataan yksityisen sektorin työnantajille työnantajan ja vakuutetun osuudet sosiaaliturvamaksuista palvelukseen otettujen työttömien osalta riippumatta siitä, saivatko he korvauksia vai eivät, sillä ehdolla, että he ovat täyttäneet 45 vuotta ja ovat olleet työnhakijoiksi rekisteröityneinä [ADEMin] työvoimatoimistossa vähintään yhden kuukauden ajan.

Työnhakijoiden, joiden ikä on [40]–[44] vuotta, on oltava ollut rekisteröityneinä työnhakijoiksi ADEMin työvoimatoimistossa vähintään kolmen kuukauden ajan ja niiden, joiden ikä on [30]–[39] vuotta, vähintään 12 kuukauden ajan.

Vaatimusta [ADEMin] työvoimatoimistossa rekisteröitymisestä ei sovelleta yli [40]-vuotiaisiin työnhakijoihin, joihin sovelletaan työoikeuskoodeksin L. 513-3 §:ssä tarkoitettua työllisyyssuunnitelmaa, jonka työkysymyksistä vastaava ministeri on vahvistanut.”

4 Työoikeuskoodeksin L. 622-6 §:n 1 momentissa säädetään, että kaikkien työtä hakevien työttömien on rekisteröidyttävä työnhakijoiksi ADEMissa.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

5 Michèle Schmidt-Krier on 30.7.1955 syntynyt Luxemburgin kansalainen, joka asuu aviomiehensä kanssa Saksassa Luxemburgin rajan tuntumassa. Hän on työskennellyt koko työuransa ajan Luxemburgissa.

6 Caves Krier, jonka kotipaikka on Remichissä (Luxemburg), otti toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella 1.5.2008 palvelukseensa Schmidt-Krierin, joka oli tuolloin 52-vuotias.

7 Caves Krier haki 2.9.2008 Schmidt-Krierin palvelukseen ottamisen perusteella ADEMilta työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentin mukaista ikääntyvien työttömien ja pitkäaikaistyöttömien työllistämistukea.

8 ADEM hylkäsi hakemuksen 4.9.2008 tehdyllä päätöksellä, koska Schmidt-Krier ei ollut ollut rekisteröityneenä työnhakijaksi ADEMin työvoimatoimistossa vähintään yhtä kuukautta kyseisessä säädöksessä tarkoitetuin tavoin (jäljempänä riidanalainen päätös).

9 Caves Krier nosti 11.1.2010 tribunal administratifissa kyseisen päätöksen kumoamiseksi kanteen, jossa se totesi, että Schmidt-Krier oli rekisteröitynyt työnhakijaksi Saksassa ja että hän oli työskennellyt koko ikänsä Luxemburgissa; hän oli rekisteröitynyt työttömäksi Saksassa vain siitä syystä, että hän ja hänen puolisonsa olivat siirtäneet kotipaikkansa sinne, vaikka jatkoivatkin työskentelyä Luxemburgissa.

10 Caves Krier perusti kanteensa yhteen kanneperusteeseen, jonka mukaan periaatetta yhdenvertaisuudesta lain edessä, sellaisena kuin se on vahvistettu Luxemburgin suurherttuakunnan perustuslaissa, on loukattu, koska sovellettavassa lainsäädännössä ja näin ollen riidanalaisessa päätöksessä kohdellaan kyseessä olevan tuen myöntämisen osalta eri tavalla Luxemburgissa asuvaa Luxemburgin kansalaista ja ulkomailla asuvaa Luxemburgin kansalaista, kun molemmat ovat työskennelleet Luxemburgissa, eikä tätä erilaista kohtelua ole perusteltu objektiivisilla syillä.

11 Tribunal administratif hylkäsi kanteen 14.7.2010 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että Schmidt-Krier ei ajankohtana, jolloin hänet otettiin palvelukseen, täyttänyt ADEMissa rekisteröitymistä koskevaa edellytystä. Tribunal katsoi perustuslakiin perustuvan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamisesta, että sellaisen työttömän tilanne, joka asuu Luxemburgissa ja joka tämän vuoksi voi rekisteröityä työnhakijaksi ADEMissa, ei ole verrattavissa sellaisen työttömän tilanteeseen, jonka kotipaikka ei ole Luxemburgissa ja joka ei tämän vuoksi voi rekisteröityä kyseisessä viranomaisessa vaan jonka on päinvastoin rekisteröidyttävä asuinjäsenvaltionsa työvoimatoimistossa.

12 Caves Krier vetosi siihen, että työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentti on perustuslain vastainen, ja valitti kyseisestä tuomiosta 12.8.2010 Cour administrativeen.

13 Cour constitutionnelle, jonka käsiteltäväksi tämä kysymys saatettiin, totesi 4.5.2011 antamassaan tuomiossa nro 64/11 (Mémorial A 2011, s. 1572), että kyseinen säännös on Luxemburgin perustuslain mukainen.

14 Cour administrative katsoo kuitenkin ennakkoratkaisupyynnössään, että asiassa nousee esiin unionin oikeutta koskeva kysymys. On riidatonta, että vain maassa asuvat voivat rekisteröityä ADEMissa. Koska työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentissa tarkoitetun työllistämistuen edellytyksenä on kyseinen rekisteröityminen, tuki on tosiasiallisesti varattu työnantajille, jotka työllistävät maassa asuvia työttömiä. Säännös voi näin ollen merkitä SEUT 21 ja SEUT 45 artiklassa tarkoitetun unionin kansalaisten vapaan liikkuvuuden rajoitusta, koska yli 45-vuotiaan työttömän potentiaalinen työnantaja päätyy suosimaan Luxemburgissa asuvan palvelukseen ottamista, koska kyseistä tukea voi saada vain tämän palkkaamisesta.

15 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin huomauttaa, että koska Luxemburgin valtiolla ei ollut edustajaa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä, se ei voinut vahvistaa, oliko tällainen asuinpaikkaan liittyvä rajoitus perusteltu kyseisten henkilöiden kansalaisuudesta riippumattomista ja objektiivisesti todetuista yleisen edun mukaisista syistä ja oliko se oikeassa suhteessa kyseisen kansallisen säännöksen hyväksyttävän tavoitteen kanssa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, ettei se voi viran puolesta perustella kyseisiä säännöksiä.

16 Tässä tilanteessa Cour administrative päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko Luxemburgin työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentti yhteensopiva unionin oikeuden, erityisesti [SEUT] 21 ja [SEUT] 45 artiklan, kanssa siltä osin kuin siinä annetaan yksityisen sektorin työnantajille oikeus saada korvatuiksi työnantajan ja työntekijän osuudet sosiaaliturvamaksuista yli 45-vuotiaiden palvelukseen otettujen työttömien osalta siitä riippumatta, saivatko he korvauksia vai eivät, ainoastaan sillä ehdolla, että työttömät ovat olleet rekisteröityinä työnhakijoiksi [ADEMissa] vähintään yhden kuukauden ajan, kun taas kyseistä säännöstä ei sovelleta sellaisten työnantajien hyväksi, jotka ottavat palvelukseen työttömiä, jotka ovat olleet työnhakijoiksi rekisteröityinä vastaavissa ulkomaalaisissa viranomaisissa?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

17 Itävallan tasavalta väittää ensiksi, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta, koska ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ei ole esittänyt täsmällisesti käsiteltävän asian merkityksellisiä tosiseikkoja ja sovellettavia kansallisia säännöksiä. Vaikka työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentin sanatarkasta lainauksesta ja kysymyksen sanamuodosta ei käy ilmi, että riidanalaista työllistämistukea voidaan myöntää työnantajalle vain Luxemburgissa asuvien henkilöiden osalta, ennakkoratkaisupyynnössä näytetään oletettavan, että tällainen rajoitus on. Ei siis ole varmaa, onko käsiteltävässä asiassa tutkittava asuinpaikkaa vai pelkästään pakollista ADEMissa rekisteröitymistä koskevan edellytyksen yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa.

18 Tätä väitettä ei voida hyväksyä. Kuten edellä 14 kohdasta käy ilmi, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on unionin tuomioistuimelle esittämässään ennakkoratkaisupyynnössä selvittänyt hyvin selkeästi pääasian merkitykselliset tosiseikat ja yksilöinyt täsmällisesti siihen sovellettavan kansallisen säännöksen eli työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentin. Kyseinen tuomioistuin on myös esittänyt tulkintansa sovellettavasta kansallisesta lainsäädännöstä todeten, että on riidatonta, että vain maassa asuvat voivat rekisteröityä työnhakijoiksi ADEMissa. Unionin tuomioistuimella on näin ollen tiedossaan kaikki tarvittavat seikat sellaisen hyödyllisen vastauksen antamiseksi, jonka perusteella ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin voi ratkaista pääasian.

19 Tšekin hallitus pohtii toiseksi, onko ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esittämä kysymys hypoteettinen, koska Caves Krier otti Schmidt-Krierin palvelukseensa työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentissa säädetystä riippumatta.

20 Vaikka työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentin mukaisen työllistämistuen epääminen Caves Krieriltä ei estänyt kyseistä yhtiötä ottamasta Schmidt-Krieriä palvelukseensa, on kuitenkin niin, kuten Tšekin hallitus itsekin myöntää kirjallisissa huomautuksissaan, että epäämisen vuoksi palvelukseen ottaminen tehtiin epäedullisemmin edellytyksin kuin yli 45-vuotiaan ADEMissa rekisteröityneen työnhakijan palvelukseen ottaminen, mikä Caves Krierin mukaan on unionin oikeudessa vahvistetun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoitus ja on siis johtanut sen ja ADEMin väliseen oikeusriitaan. Tässä tilanteessa ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kysymystä ei voida pitää hypoteettisena.

21 Tšekin hallitus toteaa kolmanneksi, että saattaa olla, että esitetty kysymys on jätettävä tutkimatta myös sen vuoksi, että ennakkoratkaisupyynnöstä näyttää käyvän ilmi, että Schmidt-Krier oli rekisteröitynyt työnhakijaksi Saksassa mutta työskenteli samanaikaisesti Luxemburgissa.

22 Koska ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on kuitenkin todennut, että työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momenttia sovelletaan pääasiaan, mikä edellyttää, että Schmidt-Krier oli työtön ajankohtana, jolloin hänet otettiin palvelukseen, unionin tuomioistuin, jonka tehtävänä ei ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä ole arvioida tosiseikkoja, ei voi kyseenalaistaa tätä lähtökohtaa.

23 Ennakkoratkaisupyyntö on siis otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

24 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa kysymyksellään selvittää, onko SEUT 21 ja SEUT 45 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa yli 45-vuotiaiden työttömien työllistämistuen työnantajalle myöntämisen edellytykseksi asetetaan se, että palvelukseen otettu työtön on rekisteröitynyt työnhakijaksi tässä samassa jäsenvaltiossa, kun rekisteröinti edellyttää asumista kyseisen valtion alueella.

25 On palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kaikki jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka ovat käyttäneet oikeuttaan työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen ja tehneet työtä muussa jäsenvaltiossa kuin asuinvaltiossaan, kuuluvat asuinpaikastaan ja kansalaisuudestaan riippumatta SEUT 45 artiklan soveltamisalaan (ks. mm. asia C-152/03, Ritter-Coulais, tuomio 21.2.2006, Kok., s. I-1711, 31 kohta ja asia C-212/05, Hartmann, tuomio 18.7.2007, Kok., s. I-6303, 17 kohta).

26 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa lisäksi, että SEUT 45 artiklassa tarkoitettuna työntekijänä pidetään henkilöä, joka tekee tietyn ajan työtä toisen lukuun tämän johdon alaisena palkkaa vastaan. Vaikka henkilö menettää asemansa työntekijänä sen jälkeen, kun työsuhde on päättynyt, ei kuitenkaan pidä unohtaa, että työsuhteen lakkaamisella on määrättyjä työntekijäasemaan perustuvia vaikutuksia ja että työtä tosiasiassa hakevaa henkilöä on myös pidettävä työntekijänä (ks. asia C-85/96, Martínez Sala, tuomio 12.5.1998, Kok., s. I-2691, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Tästä seuraa, että Schmidt-Krierin kaltainen rajatyöntekijä, joka menetettyään työpaikkansa muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa hän tosiasiallisesti asuu, saa töitä tässä toisessa jäsenvaltiossa toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen perusteella, kuuluu SEUT 45 artiklan soveltamisalaan.

28 Vaikka onkin katsottu, että kyseisessä artiklassa määrätyt, vapaaseen liikkuvuuteen liittyvät oikeudet kuuluvat työntekijöille työnhakijat mukaan lukien, mikään tuon artiklan sanamuodossa ei viittaa siihen, että muut henkilöt eivät voisi vedota näihin oikeuksiin. Jotta työntekijöillä oleva oikeus tulla palkatuksi ja työskennellä ilman syrjintää olisi tehokas, siihen täytyy liittyä työnantajien oikeus saada palkata työntekijöitä noudattaen työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevia oikeussääntöjä (ks. asia C-350/96, Clean Car Autoservice, tuomio 7.5.1998, Kok., s. I-2521, 19 ja 20 kohta ja asia C-208/05, ITC, tuomio 11.1.2007, Kok., s. I-181, 22 ja 23 kohta).

29 Näin ollen Caves Krierin kaltainen työnantaja voi vedota SEUT 45 artiklassa työntekijöille suoraan tunnustettuihin oikeuksiin.

30 Koska pääasia kuuluu tämän määräyksen soveltamisalaan, ei ole tarpeen lausua SEUT 21 artiklan tulkinnasta. Viimeksi mainitusta määräyksestä, jossa ilmaistaan yleisesti jokaisella unionin kansalaisella oleva oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, on näet työntekijöiden vapaan liikkuvuuden osalta erityismääräys SEUT 45 artiklassa (ks. mm. em. asia ITC, tuomion 64 ja 65 kohta; asia C-287/05, Hendrix, tuomio 11.9.2007, Kok., s. I-6909, 61 ja 62 kohta ja asia C-367/11, Prete, tuomio 25.10.2012, 20 kohta).

31 Kun pohditaan, merkitseekö pääasiassa kysymyksessä olevan kaltainen kansallinen lainsäädäntö SEUT 45 artiklassa tarkoitettua rajoitusta, on muistutettava, että henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien kaikkien EUT-sopimuksen määräysten tarkoituksena on helpottaa jäsenvaltioiden kansalaisten kaikenlaisen ansiotyön tekemistä Euroopan unionin alueella ja että kyseisten määräysten vastaisia ovat toimenpiteet, joilla voi olla epäsuotuisa vaikutus näihin kansalaisiin, kun he haluavat harjoittaa taloudellista toimintaa toisen jäsenvaltion alueella (ks. mm. em. asia ITC, tuomion 31 kohta ja asia C-325/08, Olympique Lyonnais, tuomio 16.3.2010, Kok., s. I-2177, 33 kohta).

32 Luxemburgin hallitus väittää kuitenkin, että pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä ei loukata työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, koska siinä ei säädetä asuinpaikkaa koskevasta edellytyksestä. Sen mukaan esitetty kysymys perustuu ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen virheelliseen kansallisen lainsäädännön tulkintaan. Jokainen maan ulkopuolella asuva työtön voi näet rekisteröityä ADEMissa. Työoikeuskoodeksin L. 622-6 §:n 1 momentissa säädetään selvästi, että kaikkien työtä hakevien työttömien on rekisteröidyttävä työnhakijoiksi ADEMissa. Vaikka työntekijän, joka on Luxemburgin kansalainen ja asuu Saksassa, on rekisteröidyttävä Saksan työvoimaviranomaisessa mahdollisia työttömyyskorvauksia saadakseen, mikään Luxemburgin lainsäädännössä ei estä tällaista työntekijää rekisteröitymästä ADEMissa tietojen saamiseksi avoimista työpaikoista Luxemburgissa ja sen mahdollistamiseksi, että hänet palkkaava työntekijä saa hyväkseen työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentissa tarkoitetut oikeudet.

33 Luxemburgin hallitus katsoo, etteivät kyseinen säännös ja työoikeuskoodeksin L. 622-6 §:n 1 momentti ole syrjiviä unionin oikeuden mukaan, koska sen edellytykseksi, että työnantaja voi hakea kyseistä tukea, ei ole asetettu mitään työnhakijan kansalaisuutta tai asuinpaikkaa koskevia vaatimuksia. Työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentissa todetaan lisäksi selvästi, että työnantajalle korvataan sosiaaliturvamaksut palvelukseen otettujen työttömien osalta riippumatta siitä, saivatko he korvauksia vai eivät. Pääasiassa ADEM on vain todennut riidanalaisessa päätöksessä, ettei Schmidt-Krier täytä kyseisessä viranomaisessa rekisteröitymisen edellytyksiä. Se ei sitä vastoin ole tehnyt epäävää päätöstä unionin oikeuden mukaan syrjivillä perusteilla.

34 Kyseisen hallituksen mukaan tästä seuraa, että Luxemburgin alueella asuvia työntekijöitä, kuten Luxemburgissa työskenteleviä muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, tai Luxemburgissa työskenteleviä ja toisessa jäsenvaltiossa asuvia Luxemburgin kansalaisia koskevat samat velvollisuudet. Heitä ei siis kohdella eri tavalla, koska he kaikki voivat rekisteröityä ADEMissa.

35 Tältä osin on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa tulkita jäsenvaltion sisäistä oikeutta (ks. mm. yhdistetyt asiat C-128/10 ja C-129/10, Naftiliaki Etaireia Thasou ja Amaltheia I Naftiki Etaireia, tuomio 17.3.2011, Kok., s. I-1885, 40 kohta).

36 Unionin tuomioistuimen tehtävänä SEUT 267 artiklan mukaisessa ennakkoratkaisumenettelyssä ei siis ole lausua kansallisten säännösten tulkinnasta eikä antaa ratkaisua siitä, onko kansallinen tuomioistuin tulkinnut näitä säännöksiä oikein (yhdistetyt asiat C-378/07-C-380/07, Angelidaki ym., tuomio 23.4.2009, Kok., s. I-3071, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Unionin tuomioistuimen tehtävänä on sen sijaan unionin tuomioistuinten ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallanjaon mukaisesti ottaa huomioon ennakkoratkaisukysymykseen liittyvät tosiasiat ja oikeudelliset seikat sellaisina kuin ne on ennakkoratkaisupyynnössä esitetty (asia C-63/08, Pontin, tuomio 29.10.2009, Kok., s. I-10467, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Riippumatta näin ollen Luxemburgin hallituksen esittämästä arvostelusta ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kansallista lainsäädäntöä koskevaa tulkintaa kohtaan, tätä ennakkoratkaisupyyntöä on tutkittava mainitun tuomioistuimen tätä oikeutta koskevan tulkinnan valossa (ks. analogisesti em. asia Pontin, tuomion 38 kohta).

39 Jo edellä 18 kohdasta käy ilmi, että vaikka käsiteltävässä asiassa ei ole riitautettu sitä, että pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä ei säädetä nimenomaisesti, että ADEMissa rekisteröityminen edellyttää asumista Luxemburgissa, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saattamassaan ennakkoratkaisupyynnössä todennut, että on riidatonta, että vain maassa asuvat voivat rekisteröityä ADEMissa.

40 Unionin tuomioistuimelle esitetystä asiakirja-aineistosta käy lisäksi ilmi, että tämän tulkinnan ovat pääasiassa omaksuneet myös tribunal administratif 14.7.2010 antamassaan tuomiossa ja Cour constitutionnelle 4.5.2011 antamassaan tuomiossa nro 64/11.

41 Caves Krierin vastauksena unionin tuomioistuimen esittämään kirjalliseen kysymykseen toimittamista asiakirjoista käy lisäksi ilmi, että vaikka työnhakijoille Luxemburgissa tarkoitetulla internetsivustolla todetaan lyhyesti, että rajatyöntekijät voivat halutessaan rekisteröityä ADEMissa, tämä toteamus on ristiriidassa samalla sivustolla olevien muiden kappaleiden sekä useiden muiden asiakirjojen kanssa, joissa päinvastoin korostetaan, että voidakseen rekisteröityä ADEMissa työnhakijan on asuttava Luxemburgissa. Vaikka Caves Krierin niin ikään toimittamista ADEMin uudistusta koskevista valmisteluasiakirjoista käy lisäksi ilmi, että rajatyöntekijät, jotka ovat menettäneet työpaikkansa Luxemburgissa, voivat vuodesta 2012 alkaen käyttää kaikkia ADEMin palveluja, on kuitenkin niin, että uudistuksesta, joka ei ollut voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, saa vahvasti sen käsityksen, että tätä mahdollisuutta ei ollut ennen vuotta 2012.

42 Näin ollen käsiteltävänä olevan ennakkoratkaisukysymyksen tutkimisessa on lähdettävä olettamasta, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä asetetaan ADEMissa rekisteröitymisen ja näin ollen työoikeuskoodeksin L. 541-1 §:n 1 momentin mukaisen työllistämistuen myöntämisen edellytykseksi asuminen Luxemburgissa; ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on tarkistettava tämä toimivaltaansa käyttäessään.

43 Näissä olosuhteissa on ilmeistä, että pääasiassa kyseessä olevalla lainsäädännöllä otetaan käyttöön erilainen kohtelu niiden jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka ovat Luxemburgin alueella asuvia työnhakijoita, ja toisaalta niiden jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka asuvat toisessa jäsenvaltiossa, välillä.

44 Kun kansallisessa lainsäädännössä asetetaan työllistämistuen myöntämisen edellytykseksi se, että työnhakija asuu Luxemburgissa, siinä asetetaan tällä tavalla tietyt työntekijät epäedullisempaan asemaan pelkästään siitä syystä, että heidän asuinpaikkansa on jossakin toisessa jäsenvaltiossa.

45 Tämän vuoksi kyseinen lainsäädäntö voi saada Luxemburgiin sijoittautuneen työnantajan luopumaan sellaisen työnhakijan palvelukseen ottamisesta, joka – kuten pääasiassa Schmidt-Krier – ei asu tässä jäsenvaltiossa, koska toisin kuin samassa jäsenvaltiossa asuvan työnhakijan palvelukseen ottamisesta, työnantaja ei voi saada työllistämistukea tällaisesta palvelukseen ottamisesta.

46 Tästä seuraa, että kyseinen lainsäädäntö voi vaikeuttaa Schmidt-Krierin kaltaisen työttömänä olevan rajatyöntekijän työhön pääsyä Luxemburgissa.

47 Tällainen kansallinen lainsäädäntö, jossa varataan ulkomailla asuville työntekijöille epäedullisempi kohtelu kuin Luxemburgissa asuville työntekijöille, merkitsee työntekijöille SEUT 45 artiklassa tunnustetun vapauden rajoitusta (ks. analogisesti asia C-227/03, van Pommeren-Bourgondiën, tuomio 7.72005, Kok., s. I-6101, 44 kohta ja em. asia Ritter-Coulais, tuomion 37 ja 38 kohta).

48 Toimenpide, jolla rajoitetaan työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, voi olla sallittu ainoastaan, jos sillä pyritään perustamissopimuksen mukaiseen hyväksyttävään tavoitteeseen tai jos sitä voidaan pitää perusteltuna yleistä etua koskevista pakottavista syistä. Tällaisessa tapauksessa kyseessä olevan tavoitteen on lisäksi oltava toteutettavissa toimenpidettä soveltamalla, eikä soveltamisella saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. mm. em. asia ITC, tuomion 37 kohta ja em. asia Olympique Lyonnais, tuomion 38 kohta).

49 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että kun jäsenvaltiot toteuttavat toimenpiteitä, jotka poikkeavat unionin oikeudessa vahvistetuista periaatteista, niiden on näytettävä kussakin yksittäistapauksessa toteen, että kyseisellä toimenpiteellä voidaan taata sen tavoitteen toteutuminen, johon on vedottu, ja että sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Niiden oikeuttamisperusteiden tueksi, joihin jäsenvaltio voi vedota, on näin ollen esitettävä kyseisen jäsenvaltion toteuttaman toimenpiteen soveltuvuutta ja oikeasuhteisuutta koskeva analyysi sekä täsmällisiä tietoja, joilla sen väitteitä voidaan tukea (asia C-73/08, Bressol ym., tuomio 13.4.2010, Kok., s. I-2735, 71 kohta).

50 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että unionin tuomioistuimen tästä asiasta istunnossa esittämistä kysymyksistä huolimatta Luxemburgin hallitus ei ole koettanut kuvailla, mihin tavoitteeseen pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä asetetulla ADEMissa rekisteröitymistä ja näin myös työllistämistukea koskevalla asumisedellytyksellä pyritään; se on rajoittunut vain perustelemaan tässä viranomaisessa rekisteröitymisen edellytystä, ja näin ollen kyseinen hallitus ei ole esittänyt mitään seikkaa perustellakseen asumista koskevaa edellytystä SEUT 45 artiklassa suojatuilla yleiseen etuun perustuvilla pakottavilla syillä.

51 Jotta ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle annettaisiin täydellinen vastaus, on syytä palauttaa mieleen, että unionin tuomioistuin on jo katsonut, että jäsenvaltioiden tehtävänä on valita ne toimenpiteet, joilla ne voivat saavuttaa työllisyyttä koskevat tavoitteensa. Unionin tuomioistuin on

tunnustanut, että jäsenvaltioilla on laaja harkintavalta, kun ne käyttävät tätä toimivaltaa. Lisäksi on kiistatonta, että työllisyyden edistäminen on legitiimi sosiaalipoliittinen tavoite (ks. em. asia ITC, tuomion 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 Niiden oikeuksien loukkaamista, jotka yksityiset henkilöt saavat perusvapauksia koskevien perustamissopimusten määräysten perusteella, ei kuitenkaan voida perustella jäsenvaltioilla sosiaalipolitiikan alalla olevalla harkintavallalla (ks. em. asia ITC, tuomion 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Tältä osin on erityisesti muistettava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan asumisedellytys ei ole siirtotyöläisten ja rajatyöntekijöiden kannalta lähtökohtaisesti asianmukainen, koska se, että he ovat päässeet jäsenvaltion työmarkkinoille, luo lähtökohtaisesti riittävän integroitumista koskevan yhteyden kyseisen jäsenvaltion yhteiskuntaan ja mahdollistaa sen, että heihin voidaan soveltaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta kotimaisiin työntekijöihin ja maassa asuviin työntekijöihin nähden. Integroitumista koskeva yhteys seuraa muun muassa siitä, että niillä veroilla ja maksuilla, joita siirtotyöläiset ja rajatyöntekijät maksavat vastaanottavassa jäsenvaltiossa tekemänsä palkkatyön perusteella, he osallistuvat myös kyseisen valtion sosiaalipolitiikan rahoitukseen (ks. vastaavasti asia C-542/09, komissio v. Alankomaat, tuomio 14.6.2012, 63, 65 ja 66 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

54 On kiistatonta, että vaikka pääasiassa Schmidt-Krier ei asu Luxemburgissa, hän on rajatyöntekijä ja tämän jäsenvaltion kansalainen, joka on työskennellyt koko työuransa ajan tässä valtiossa. On ilmeistä, että hän on integroitunut Luxemburgin työmarkkinoille.

55 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että SEUT 45 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa yli 45-vuotiaiden työttömien työllistämistuen työnantajalle myöntämisen edellytykseksi asetetaan se, että palvelukseen otettu työtön on rekisteröitynyt työnhakijaksi tässä samassa jäsenvaltiossa, kun rekisteröinti edellyttää asumista kyseisen valtion alueella, mikä kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava.

Oikeudenkäyntikulut

56 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 45 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa yli 45-vuotiaiden työttömien työllistämistuen työnantajalle myöntämisen edellytykseksi asetetaan se, että palvelukseen otettu työtön on rekisteröitynyt työnhakijaksi tässä samassa jäsenvaltiossa, kun rekisteröinti edellyttää asumista kyseisen valtion alueella, mikä kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava.

Allekirjoitukset